

PIÁRFEUTÁR

A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja

2005. október III. évfolyam 8. szám

Tóth Bálint:

MAGYAR LITÁNIA

Hallottátok,
hogy monda-
tott: Szemet
szemért és fogat
fogért...
Hallottátok, hogy
mondattott: Szeresd
felebarátodat és
gyűlöld ellenségeidet.
Én pedig mondom
nektek: Szeressétek
ellenségeiteket...

Máté 5, 38,43,44

Sokat kérsz, Jézus,
nagyon sokat

feledni éjszakai vad
hánykolódásokat,
(egy hónapban két
éjjelt börtönben
töltök,
és kéthavonként
felakasztanak.)

Sokat kérsz, Jézus,
nagyon sokat:
hogy megszeressem a
hóhérokot,
s imádkozzam ellen-
ségeimért...

Pedig tudom: ez az
egyetlen út,
ki megnyithatja a
szent kaput
az oltárhoz, hol a
szeretet ég,
de befogadni az igaz
igét-,
hog magam előtt se legyek hazug-,
tudod, Uram, ez száz szentnek elég!

Igaz, ha annyi vagyok, mint ők,
semmi vagyok.

Nézem, Krisztus, a tévét:
ez mind élőhalott:
pöszög, dadog,

Az 1956-os forradalom és szabadságharcot követően kivégzettek névsora

nem bánt meg semmit,
nem kér bocsánatot.
Hadd kérjem Tőled:
Én megbocsáthatok?
Megbocsáthatok-e
a civikkeres Nagyért,

a hórihorgas Pálinkás őrnagyért,
Maléterért és Mansfeld Péterért,
a Kossuth téren meggyilkoltakért,

Salgótarjánban meg-
gyilkoltakért,
a háromszázakért, az
ötszázakért,
és a ki tudja hogy
hány ezrekért;
a Pesti Srácokért, s a
Pesti Lányokért,
Angyalért és angyali
Géreczért.

S a korábbiakért:
Donáthért, Kiss
Szalézért és Apor
Vilmosért,
a Recskén haltakért,
a vallatáskor agyon-
vertekért,
a börtönökben édigkín-
zottakért,
tyűkketrecbe telepítet-
tekért,
és a határon agyonlöt-
tekért.

S a későbbiekért:
Bériért, Gáliért,
s ki tudja még kiért,
ki korábban halt, mint
rendeltetett,
Uram, itt valaki fel-
fejtette
te szent törvényedet!

Hány sor kéne ide,
hány sírkő s kopjafa,
mert ezt a magyar
litániát

nem fejezhetjük be soha.

És mégis, mégis fejezzük be,
mi nem kezdhetjük újra,
de véssétek gránitba, bazalttömbbe,
minden időre minden bűnös nevét,
jegyezzétek fel, ennyi elég-,
mi nem kezdhetjük újra.

A SZEPI Press jelenti

ADugonics András Piarista Gimnáziumban október 31. és november 4. között lesz az őszi szünet. A szünet utáni első tanítási nap: november 7.

November 11-én, 16 órától szülői fogadóórát tartanak a gimnázium tanárai. Bejelentkezni november 7-én 8 órától, 10-én 12 óráig lehet az iskola honlapján, ill. telefonon a titkárságon.

Gimnáziumunk várja minden Általános iskolás diák jelentkezését 6 ill. 4 évfolyamos képzésünkre, valamint a nyelvi előkészítő évfolyamunkra. Információk, határidők és feladatok, valamint a letölthető jelentkezési lapok a www.szepi.hu honlapon elérhetőek. A felvételi eljárást megelőző írásbelire jelentkezés határideje: december 9.

PATROCINIUM 2005. VERSENYFELHÍVÁS

KIK EZEK A PIARISTÁK?

A piarista rend születése (Kalazanci Szent József élete), magyarországi története – különös tekintettel a szegedi iskola diadalmenetére...

Ajánlott források:

- Ausenda: A PIARISTA REND TÖRTÉNETÉBŐL A magyar provincia története

- A SZEGEDI PIARISTA DIÁK KIS KALAUZÁBÓL ISKOLÁNK TÖRTÉNETE (VÖ: PIARISTÁK SZEGEDEN évkönyvvel!)

- KALAZANCI SZENT JÓZSEF ÉLETE (Santoloci, Tuba Iván, stb.)

Ezek részben megtalálhatók honlapunkon (www.szepi.hu) és fölvételezhetőek könyvtárunkban.

A verseny lebonyolításának részleteit később közöljük!

A leghíresebb szegedi piarista 165 éve született

Dugonics András 1740. október 18-án született Szegeden. Iskoláit szülővárosában, a középiskola hat osztályát a kegyesrendiek gimnáziumában végezte, ahonnan tizenhat éves korában a szerzetbe lépett. Felszentelése után különböző piarista iskolákban tanított.

1774-ben, harmincnyolc évesen lett a nagyszombati egyetemen az elemi mennyiségtudomány tanára. Irodalmi tevékenysége 1784-ben kezdődött: A tudakosságnak két

Engedd, én Istenem, hogy az a hitem, melyet a te kegyelmedből érdemem fölött vettem, szüntelen megtartassék és öregbedjék bennem. Világosítsd meg elmémet égi világgal, hogy az isteni titkokat megfoghassam, és amiket felőled és egyetleneg Fiadról hiszek, tökéletesebben értsem. Adj állandó reménységet, hogy magam erejéről éppen elfeledkezhvén, minden gondjaimat a te szent gondviselésednek kebelébe helyezzem, s onnan várjak örök életet s annak elnyerésére szükséges eszközöket.

Dugonics A.: Imádság önmagamért (részlet)

könyvei, amelyekben foglaltatik a betűvetés (betűszám) és a földmérés (mérta). Nem is annyira tárgyáért nevezetes ez a mű, bár e tekintetben is hézagpótló volt, hanem nyelvéért, mert benne történt első kísérlet a matematika magyar nyelven való megszólaltatására, mégpedig kifejezetten nemzeti érdekből: „...hogy megmutassam, hogy a német nyelv sohasem oly alkalmas a tanulmányoknak kimagyarázásában, mint a magyar nyelv”. Kiadta „csak azért is...”, II. József németesítő rendeleteire való feleletül. Sok egyéb közt neki köszönhetjük a kör és a derékszög szavakat. (Azért kör és nem ker, mert a „körék” szóból rövidítette le, mivel világlátésben szegedi tájszólásban beszélt.)

Hazafias felbuzdulásából fakadtak legsajátosabb művei, regényei is, amelyek nevét országos hírűvé tették. Első regényét 1786-ban írta: *Etelka, egy igen ritka magyar kisasszony Világosvárott Árpád és Zoltán fejedelmink idejében*

címmel, de csak 1788-ban adhatta ki, akkor is a bécsi cenzor engedélyével, minthogy itthon politikai vonatkozásai miatt a jóváhagyást meg nem nyerhette.

Írt színműveket is, kezdetben iskolai darabokat. 1794/95-ben *Jeles történetek* címmel négy darabot adott ki. Ezek között legnagyobb sikert a *Bátori Mária* ért el.

Fontos könyve a hátrahagyott kézírataiból 1820-ban Szegeden megjelent *Magyar példabeszédek és jeles közmondások* c. kétkötetes gyűjteménye, amely negyven évi munka eredményeképpen 10.182 közmondást és több szólásmagyarazatot tartalmaz.

1808-ban, hatvannyolc éves korában nyugalomba vonult szülővárosába, a szegedi rendházba, ahol rokonai, tisztelői között csendes meglegedésben éledgelt haláláig, 1818. július 15-ig.

Hathatósan örzi emlékét az 1892-ben Szegeden alakult Dugonics-Társaság. Célja a magyar szépirodalomnak és tudománynak művelése, pártolása és népszerűsítése. Dugonics egyetlen dicsekvése az volt, hogy igaz magyar, s hogy hazáját fölötte szereti. Tanítói és irodalmi munkásságát nemzetének szentelte oly módon, hogy mint író a magyaros irány kezdeményezője lett a felvilágosodás korának idegen hatásokra keletkezett különböző költői iskoláival szemben.

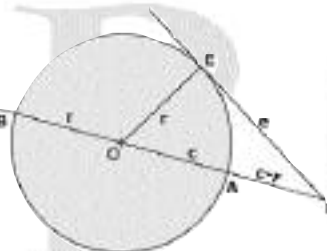
Forrás: Magyar Irodalmi Lexikon (1926)

A Pitagorasz-tétel Dugonics-féle bizonyítása

Aszelő-tétel segítségével is bizonyítható Pitagorasz tétele. Tekintsük a mellékelt ábrát. Ezen egy speciális helyzetű szelőt látunk, amely átmegy a kör középpontján.

Jelölések:

OP = c; OE = r; EP = e; BO = r;
PB = c+r; PA = c-r
OEP szög = 90°, ezért
OEP D derékszögű.

Írjuk fel a szelő tételt:

$$PE^2 = PB \cdot PA.$$

Vagyis:

$$e^2 = (c+r) \cdot (c-r).$$

A jobb oldali szorzat nevezetes azonosság, ezért:

$$e^2 = c^2 - r^2.$$

Ezt átrendezve:

$$e^2 + r^2 = c^2.$$

Ami éppen a Pitagorasz tételének felel meg.

(Ez a levezetés Dugonics András „A tudakosságnak két könyve” című munkájában szerepel.)

Éjjel a töltés tetején...

Tudod, mit jelent 40 kilométert gyalogolni éjjel? Én sem tudtam...

Október 7-én este 7-kor indulunk el Mártélyra hátizsákjainkkal, mintegy negyvenen három osztályból: 7. a, 8. a, 10. b. Plusz a három osztályfőnök, Boczor Zoltán, Dékány Zoltán és Mészáros Ferenc tanár urak, valamint Boczor tanár úr felesége, Zsuzsa néni és Okos Tünde néni a gazdasági irodából.

Fél 9 tájékaán vágunk neki az éjszakának a Tisza mellett végig a töltésen. Az első kilométerek vidáman teltek. Harsány vidámság, cikázó zseblámpafények kísérték a csapatot.

Az algyői hídig egész könnyedén, csaknem sietősen trapoltunk a hűvösödő éjszakában. Ott tartottunk egy hosszabb, falatozással egybekötött pihenőt. Volt időnk, tényleg hamar odaértünk. Három és fél óra alatt teljesítettük a táv felét.

És onnantól kezdetét vette az erőtetett menet... Kissé nehézkes volt újraindulni, ám ekkor még nem is sejtettük, mi

Mártély – vasútállomás
Még vidáman

vár ránk a hátra lévő szakaszon. Tudtuk, hogy valahol előttünk van Tápé – nem is olyan nagyon messze –, s aztán Szeged is következik majd. Valahogy mégis elérhetetlennek tűnt a falu: végtelennek tűnő kilométerek következtek. A hangulat alábbhagyott, már a zseblámpák fényei sem fogócskáltak a fák lombjain. Minden lépés fájni kezdett. S egyre inkább éreztük: túlvállaltuk magunkat. Keservesen értünk Tápéra az utolsó pihenőhöz. Sirmalmas látvány lehetett egykor vidám társulatunk. Maradék szendvicseinket csócsáltuk kókadtan, miközben végnélkül keseregtek el egymásnak fájdalmas nyavalyáinkat.

Tápérol a hajnali első busszal értünk vissza az iskolához 5 órára, aztán haza a jó meleg puha ágyba...

Azt hiszem nincs okunk a szégyenkezésre. Összesen 34 kilométert gyalogoltunk. Helyállásból, kitartásból jelesre vizsgázott minden bátor vállalkozó. Mert ez valóban komoly teljesítmény volt: jó mulatság, férfi munka...

Jövőre jösz?

SzePiPress

Drótszamárral az őszbe

Vége szombat van, október 15-e, reggel fél 9. A tápéi Tisza-töltésnél négyen várunk az osztályfőnökünkre, Boczor Zoltán tanár úrra, hogy nekivághassunk a várva várt biciklitúrának. 8:45-kor meg is érkezett egy csapat gyerek társaságában és útra keltünk. Néhányunknak ismerős volt ez a környék, hiszen a múlt heti éjszakai gyalogtúrán is itt bandukoltunk. Út közben jó volt látni, hogy az őszi színek ezer árnyalata festette meg a fákat, bokrokat.

Algyón a templom melletti focipályán remek meccset játszottunk. Másfél óra elteltével hazafelé vettük az irányt a kellemes őszi napsütésben.

Itthon láttam meg a kilométerórán, hogy 26.55 km-t teltünk! Jó szórakozás volt, szép emlék marad!

Nagy Milán 7. a

Fáradhatatlanul...

Fotó: Miklós Balázs 7. a

Tápé őrzője

Október 8-án a 11.b osztály kirándulást tett Tápéra. Első uticélunk, a nevezetes „Tápéi Múzeum” volt, melyet ifj. Lele József alapított.

Ifj. Lele József 1938-ban született Tápén. Bár édesapja hentes volt, régi tápéi szokáshoz híven rendszeresen eljárt gyékényezni. Elemi iskolába Szegedre járt, s ha a Piarista Gimnáziumot nem államosítják, akkor piarista diák lett volna. Helyette a Piek szalámigyárban dolgozott 1952 és 1968 között. Ezidőben hozta létre Bálint Sándor biztatására a Tápéi Múzeumot, amely egy kis néprajzi magány-

gyűjteményként kezdett el működni. A múzeumban nem csak néprajzi tárgyakkal, hanem a szokásokkal is megismerkedtünk az alapító kellemes elbeszéléseinek köszönhetően. 1970-ben teljesült legnagyobb vágya: a Móra Ferenc Múzeum néprajztudósa lett. Azóta folyóiratokba és újságokba rendszeresen ír néprajzi és vallásos témájú értekezéseket, továbbá igen sok előadást tart. 1984-ben Juhász Gyula díjat kapott. Az ő javaslatára kezdődött el Bálint Sándor, a „legszőgedibb szőgedi” bolodoggáavatási eljárása és a legtöbb közreműködést ő vállalta az ügyben.

Ifj. Lele József a mai napig fenntartja a múzeumot és készségesen fogad minden érdeklődőt.

Varga Iván 11. b

Fejezetek a szegedi kegyes oskola történetéből

1732. – Felépült az első eredetileg is iskolának szánt épület. Nyolc öl széles volt, közepén egy széles folyosóval, amelynek két oldalán tanulószobák voltak. A templom keleti oldalán,

KIVONAT A CSANÁD EGYHÁZMEGYEI VIZSGÁLAT JEGYZŐKÖNYVÉBŐL

1733. november 2.

Egyházi épületek és a liturgikus tárgyak

A Szent Döme templom oltárai elég díszesek, még orgona is van benne. De csak 1 új kelyhe van. A szentélye tágas, nincs oszlopos boltozata. A Szent Döme templomnak nincs külön plébánia laka. A plébániához tartozó Szent György-templom sárba rakott téglából épült, nincs befejezve. Az egyházi liturgikus tárgyai újak. Egy vályogház tartozik hozzá.

A templom jövedelme (harangozás, perselypénz és kriptadíj) 114 rhenus Ft.

A plébános illetéke a nemzeti katonaságtól 30, Szeged város részéről a dézsmáért 50, az ősz-szes stólából 526 rh Ft 20 dénár. A 2 kántortanító fizetése 60, ill. 40 rh Ft. Mellékjövendelmük 126 Ft 58 dénár.

2760 Ft 42 dénár költségen, városi támogatás híján elkészült az új társház a következő évben.

1738. – Május 10.: Udvari rendelet a csanádi püspök és a káptalan székhelyét Temesvárra helyezte át. Állami költségen székesegyházat, püspöki és káptalani lakokat fognak építeni.

Május-Február: A havi vásárba érkező árusok Temesvárról elhozták a gúgahalált. Felállították a városon kívül, zárvonalak között a járványkórházat, a Lazaretumot. Hat

NYILATKOZAT

PIETRO CASANI KEGYKÉPE CSODATEVŐ EREJÉRŐL

„Mi, alulírott sebész orvosok és egyenként alulírottak jelen nyilatkozatunkkal arról tanúskodunk, hogy Böcs Mihály leánya, a 17 éves Ilona, jelenleg Sárkány István szegedi polgárnak hitvese, aki 3 pestises bubóban (nyirokmirigy-daganat) és 1 karbunkulusban szenvedett, 1738. november hó 23-án éjjel 10 óra körül, midőn a legsúlyosabb fájdalmak közt pestises láztól gyötört, magához hívatta Jeromos atyát, a kórház lelkészét, hogy készüljön a halálra. Ami-dőn pedig ez megérkezett, már annyira el volt gyengülve, hogy beszélni sem tudott, szemei pedig a haldoklók módjára kifordultak, úgy hogy minden pillanatban várni lehetett a halál bekövetkezését. Amidőn azonban Jeromos atya a haldokló szájára helyezte tiszteletreméltó Péter piarista atyának kegyképét, hirtelen e szavakat mondotta: Istennek legyen hála, már jobban érzem magamat! Minek utána pedig Jeromos atya a képet a beteg mellére is elhelyezte, ennek még ugyanazon éjjel annyira megjavult az egészsége, hogy reggel már szentmisére mehetett. Hogy pedig ez így történt, annak bizonyosságára alulírottak, bármikor is szükség lesz rá, megesküdni és bíróság elé állani készek vagyunk.” Aláírások és pecsétek...

(A szegedi csodát vizsgáló egyházmegyei bizottság előtti nyilatkozat — 1738. december 11.)

kegyesrendi pap nyújtotta a lelki vigasztalást, ill. temetett. Elhunyt a dalmaták lelkésze is. Ő a pestises betegek lelki gondozását önként vállalta. Helyét Ledai Jeromos atya pótolta. A pestisben 960 beteg közül 555 halt meg.

1739. – Május: Ismét megnyitottak 10 hónapnyi szünet után a szegedi iskolák.

Augusztus 1.: A csanádi püspök felszentelte az 1738. évi dögghalál megszűnésének emlékére az Alsóváros és a Palánk

Pietro Casani kegyképétől meggyógyul a szegedi pestises asszony Csobán András festménye a piarista templomban (részlet)

között, a kapun kívül épített 2 kápolnát. Az elsőt Szent Rókus, Rozália, Borromei Károly és Sebestyén, a másodikat Szent Erzsébet tiszteletére. Az utóbbi Rozália-kápolna néven ismert.

1740. – Az 1739-es terméketlen év, az átvonuló katonák életmódja, a féltelenségek miatt nagy a feszültség. A szerbek nyilvánosan kigúnyolták a római katolikusok körmenetét,

SZERZŐDÉS

A SZEGEDI PLÉBÁNOS ÉS A VÁRKÁPLÁN KÖZÖTT

1740 július 4.

A vár és az erőd a várkaplánnhoz, a város többi része a plébánoshoz tartozik. A vár őrzetére rendelt katonák felett lelki hatalommal a várkaplán, az állandó katonák felett a plébános rendelkezik. A várbéli szolgálaton kívül álló katonák, a helyőrség ősz-szes személyzete a plébános felügyelete, a katonacsaládok a várkaplán alá tartoznak. Ha a jegyesek különböző területen laknak, akkor az esketést a menyasszony plébánosa végzi. A várparancsnok és a csanádi káptalan képviselője, három ferences testvér jelenlétében aláírta a szegedi plébános és a ferences várkaplán.

támadták a plébánost a görögkeletiek áttérése miatt. A plébánia védelmében katonai karhatalom bevetésére került sor. Ismét kitört a pestis. Az egészségesek félelmükben felgyűjtötták a betegek hajlékait.

Október 18.: Dugonics András születése.

1741. – A várkaplán kérésér vízkeresztkor a vár kapuit bezárták a plébános előtt, nehogy „behurcolja a dögvést”.

PANASZLEVÉL

A SZEGEDI PLÉBÁNOS ELLEN

1741. november 24.

Nagyméltóságú Hadügyi Tanács! Én, Gróf Gaisrugg szegedi várparancsnok nem engedélyeztem egy tisztnek, hogy a törzsorvos nővérét elvegye. Sőt, a házasan-dó férfit elzárattam. Azonban ő a börtönéből megszökött, és éjnek idején a plébános előtt a jegyesével megesküdtek. Kérem, a plébánosi önkény megbüntetését, az eske-tés semmisnek nyilvánítását, a pap örökre eltiltását a plébánosi tisztség ellátásától.

Károlyi Attila rovata

Hogy megismerhessék 1956 igaz történetét

Pongrátz Gergely, a Corvin köz legendás főparancsnoka 2005. május 18-án általa megáldomott és létrehozott kiskunmajsai 56-os múzeum udvarán tragikus hirtelenséggel meghalt. A néhány héttel korábban vele készült utolsó interjúból közlünk itt részletet.

Hogyan lett a Corvin köz főparancsnoka?

Nagyon féltem! Megindultam hazafelé, de láttam 15-16 éves gyerekeket holtan. A szégyen tartott ott: én, katonaviselt ember elmegyek, és hagyom ezeket a gyerekeket meghalni. Rájöttem arra, hogy olyankor félek, amikor csend van, amikor viszont benne vagyok a harcban, akkor nincs időm arra, hogy féljek, koncentrálni kell a küzdelemre. Amikor erre rájöttem, nem a bátorság,

hanem az önvédelem tartott ott, hogy ne féljek. Én tudtam azt, hogy miért vagyok a sűrűjében, a bajtársaim viszont nem, ők csak azt látták, hogy ott vagyok. Ez volt az egyik ok. A mások ok... Amikor október 28-án győzött a forradalom, másnap, október 29-én volt egy fontos tárgyalás a Corvin közben, tulajdonképpen ezen a tárgyaláson dőlt el a forradalom sorsa. Jött hozzánk több tábornok, ezredes. Maléter kezdte, hogy győzött a forradalom, most már tegyük le a fegyvert, a kormány megvalósítja követeléseinket. Ekkor a Corvin közben volt vagy tizenöt parancsnok, minden csoportnak egy-egy. Nekem is volt egy csoportom. Sokan azt mondták, rendben van, győzött a forradalom, le tesszük a fegyvert. Én azt mondtam, addig, amíg egy orosz katona van Magyarországon, nem veszik ki a fegyvert a kezünk közül, nem bízunk az ígéretekben. Amikor az utolsó katona is elhagyja az ország területét, akkor sem tesszük le a fegyvert, mert egy győztes forradalom nem ismer fegyverletételt. Esetleg átadjuk azokat egy arra illetékes szervezetnek. Akkor kezdődött el a Nemzetőrség szervezése. Ezek után azzal jöttek, hogy olyan gyerekeknek a kezében láttak fegyvert, akik nem részesültek katonai kiképzésben. Azt akarták elérni, hogy vegyünk el tőlük a fegyvereket. Azt mondtam, nem, ezek a gyerekek harcolták ki a forradalom győzelmét. Most, a győzelem után vegyünk ki a fegyvert a kezükből? Majd azt akarták elérni, hogy jöjjenek tiszték, akik átveszik a parancsnoki beosztásokat. Ezt sem engedték. Az, akit a bajtársai megválasztottak parancsnoknak, mert kiérdemelte, marad parancsnok, esetleg mellé be lehet osztani tisztet tanácsadónak. 30-án jött körülbelül negyven katonatiszt, ők november 4-én a támadás kezdetekor egytől egyig eltűntek, megint ott maradtak a srácok magukra. Ezek után, október 30-án választottak meg a corvinisták parancsnokuknak közfelkiáltással.

Kik voltak azok a pesti srácok, akik a világ legerősebb hadseregével szemben kivívták a forradalom győzelmét?

A Corvin közben áll egy szobor, Jancsi szobra. 13 éves volt a gyerek, és jobban félt az édesanyjától, mint a szovjet katonáktól. 13-14 éves gyerek volt több is a Corvin közben. Hiába zavartuk el őket, nem mentek el. Azt mondták, nekik is kötelességük védeni a hazát. Volt egy 16 éves cigánylány, Kócos, aki lelket öntött a harcostársaiba. Jön Jutka, egy orvosnő, és mondja: Bajusz (ez volt a becenevem), a moziban bent a srácoknak nagyon rossz a kedvük. Menj be, és adj egy kis erőt nekik! Megyek, és hallom a Kócos hangját: Visszavertük a ruszkiak minden támadását, lehet, hogy a következő lesz az utolsó, és győzünk! Most vagytok berezelve? Mit tudtam volna többet mondani

ennél? 30-án reggel kiment a Kócos őrségbe. Egy ablakból leadott lövés fejen találta, ott halt meg. Nagyon sok ehhez hasonló eset volt, nagyon sok.

Egyszer egy 16 éves gyerek a combján kapott lövést. Az orvos kórházba akarta küldeni, de ő nem volt hajlandó bemenni. A fegyverét előzőleg letámasztották a sarokba, és valaki elvitte, akinek nem volt. Amikor nem találta a fegyverét, csak akkor kezdett el sírni, nem a fájdalom miatt.

A szovjet csapatok november 4-i támadása után kénytelenek voltak feladni a Corvin közt. Volt-e tervük a további ellenállásra?

November 4-én nagyon nehéz volt visszaverni az első támadást. A tüzérparancsnok ekkor kapott egy szilánkot a szemébe. Kórházba kellett volna szállítani, de a harcok miatt nem tudtuk. Lehetetlen volt elhagyni a Corvin közt. Lefektettük a földre, a fejét az ölembe vettem, és így halt meg, elvérzett. Délután 4-5 óra körül csendesedett a harc. Október 26-a és november 4-e volt a két legnehezebb nap. November 9-én behoztak két civil ruhás embert. Elmondták, hogy bemérő tiszték, a Corvin köz be van mérve, és másnap hajnalban nehéztüzérséggel fognak a szovjetek támadni. Tankok ellen, gyalogosok ellen tudunk védekezni, nehéztüzérség ellen nem. Két választás állt előttünk: Mohács vagy Világos. A harmadik megoldás, hogy feladjuk a Corvint, és máshol folytatjuk tovább a harcot. Ezt választottuk. A Rákóczi téri vásárcsarnok mögötti épületet foglaltuk el. Ott voltunk egészen 15-ig. Három részre oszlottak a corvinisták, kb. kétszázan jöttek velem. Két helyettesem, Erdős és Szabó vitt egy-egy csoportot. November 15-én feladtuk a harcot. Hatalmas volt az orosz nyomás: két hadsereg és három hadosztály jött be Magyarországra területére. Ez 12-13 ezer embert jelentett.

A szabadságharc leverése után Pongrátz Gergely a körözési listák élére került. Hogyan menekült meg? Miként sikerült elhagyni az országot?

A határ közelében elfogtak, édesanyjammal és húgommal voltam. Egy ideje már a cellában voltunk, amikor az őrnagy hívatott. Kiderült, hogy köröznek. Pontos személyleírás volt rólam. Elmondtam mindent: mi, hogyan történt. Aztán visszaküldött a cellába, majd rövidesen hívatott minket. Nem tudhatuk, hogy mi lesz velünk. Az őrnagy kivitt minket a laktanyából, és elengedett, még az utat is megmutatta. Mikor hazajöttem, akkor tudtam meg, hogy életfogytiglanra ítélték, és hat évet húzott le a börtönben, amiért engem elengedett. Így jutottam át a határon.

Mikor jöhetett haza először Magyarországra?

1989. december 12-én vettek le minket négyünket, testvéreket a tiltott névjegyzékről. Addig be sem engedtek bennünket Magyarországra. 1988 őszén meghalt a nővérem Aradon. Jött a húgom és az öcsém a temetésre, kértek egy átutazó vízumot Magyarországon keresztül, nem kaptak. Jugoszlávián át kellett menniük Aradra. 1990. március 12-én jöttem én haza először. Aztán októberre ismét itt voltam. Ekkor határoztam el, hogy nem megyek vissza Amerikába. Kiskunmajsán létrehoztam az ország egyetlen 56-os Múzeumát. Ifjúsági tábor is működik, itt nyáron folyamatosan táborokat szervezünk iskolás gyerekeknek, hogy megismerhessék 1956 igaz történetét.

Az interjút Juhász Pintér Pál és Mészáros Csaba készítette

Legyél Te is a szeretet civilizációjának építője!

Szeretnéd tudni, hogy igazándiból mi is rejlik benned? Nem találtad még meg egyéniségedet a táguló világegyetemben? Sokszor elveszítettnek és magányosnak érzed magad, és értelmetlennek tűnnek a mindennapi életed eseményei? Legszívesebben segítségért kiáltanál, mert annyira bizonytalan vagy mindenben? Akkor ne tedd!

Inkább figyelmesen olvasd el ezt a cikket a Global Outreach nevű programról, és gondolkodj el a megjelenített betű- és gondolatsokaságon. (persze csak akkor van számodra aktualitása, ha diák vagy, de a szülőknek is érdemes tudni erről a lehetőségről)

Mi az a GLOBAL OUTREACH?

A Global Outreach Program az Egyesült Államokban született a 90-es évek elején. Az alapítók célul tűzték ki, hogy a rendszerváltást követően segítség a közép- és kelet európai, volt szocialista országok katolikus egyházainak megerősödését. Ezt azáltal szerették volna megvalósítani, hogy, elsősorban katolikus, középiskolák diákjai számára egyéves ösztöndíj lehetőségét biztosították, mellyel a diákok egy amerikai kato-

likus középiskolába járhattak, és a tanévre egy katolikus család otthonába fogadta őket.

A kint eltöltött tanév alatt nemcsak az angol nyelvet sajátították el anyanyelvi szinten, de megismerhették az amerikai katolikus egyház és számos közösség működését is, és hazatérve ezeket a tapasztalatokat saját otthonuk, iskolájuk és plébániájuk építésére felhasználhassák.

A Global Outreach Program nem csupán egy nyelvtanulási lehetőség, hanem célja, hogy a fiatalokban kiérlelje a keresztény vezetés talentumát, mellyel hazaérkezésük után iskolájukban, plébániájukban, közösségeikben és társadalmi szinten is szolgálhatják egyházukat és hazájukat. E nemes célok elérésének lehetőségét az úgy nevezett „szolgálva vezetés” ('servant leadership') megtanulásában látja. A Global Outreach Program hatékonyságát mutatja, hogy a hazatérő magyar diákok közül sokan elkezdtek gyerekcsoportot vezetni katolikus kisközösségekben, illetve maguk is szerveznek közösségeket. A program 1991 óta minden tanévben meghirdeti tanulmányi

ösztöndíját Magyarországon, amit a tavalyi évben három diák nyert el, akik jelenleg az Egyesült Államokban tanulnak.

Mit is jelent ez egy hétköznapi diák számára? Megpróbálom a saját tapasztalataimmal ábrázolni. Először meglepődhet azon az ember, hogy ilyen is van? Azután – remélhetőleg – kicsit mélyebben is átgondolja ennek a vissza nem térő lehetőségnek a súlyát, akár még a szüleinek, tanárainak is megkérdézi a véleményét. Ezek után pedig megpályázza az ösztöndíjat. Ha valaki pedig megfelel, akkor hihetetlenül sokat fog nyerni. Még inkább fejlődni. Mind személyiségedben, érettségedben, valamint az élethez való hozzáállásodban. Nekem – mióta visszajöttem – sokkalta egyszerűbb vidáman, és nem utolsó sorban komolyabban részt vennem az életemben. Látszólag ellentét, hogy örömmel végzem el a nehezebb feladatokat, de nekem nem az. Aki nem hiszi, járjon utána...

Ha bárkinek felkeltette az érdeklődését a cikk, és további információkra lenne kíváncsi, akkor keresse fel bátran Újhelyi Zsigmondot.

Hajrá fiúk!

Ú.Zs.

Október 14.

Szent I. Callistus pápa

Nevét írják Calixtus, Kallisztosz, Kalistus, Callistus formában is. A II. században élt, felszabadított rabszolga volt, és Zephyrinus pápa idejében lépett a papságba. Hamar népszerűségnek örvendett, így Zephyrinus halála után megválasztották pápának. Egyházfőként nagy nehézségei voltak, ugyanis az eretnek Sabellius és követői tagadták a Szentháromságot azzal, hogy túlhangsúlyozták Isten egységét. Callistus ezért Sabellius követőivel együtt kiközösítette az Egyházból.

Napról napra merültek fel akkoriiban nehéz kérdések: „Megbocsátható-e, ha valaki eretnekségbe téved? Visszafogadható-e az Egyházba valaki, ha az üldözés idején megtagadta a hitét? Vajon érvényes-e az Egyház előtt a szabad embernek rabszolgával kötött házassága?” Callistus úgy ítélte, hogy

az Egyháznak és a pápának a krisztusi irgalmasság szerint kell működnie.

A 354-ben keletkezett római naptár vértanúként említi, de haláláról csupán egy legenda maradt fenn. Eszerint Callistus idejében villámcsapás következettében leégett Róma egyik kerülete, majd egy másik villám az egyik Jupiter-szoborba csapott bele, mely megsemmisült. A történetekért a keresztényeket tették felelőssé, ezért egy konzul parancsot kapott, hogy tartóztassa le Callistust és társait. El is fogták őket, ám útközben a parancsnok és katonái megvakultak, a foglyok pedig

elmenekülhettek. Ezután a konzul elindult másodszor is a pápához. Mikor rátalált, kérte, tanítsa meg a keresztény hitre, majd megkeresztelkedett. Utána sok előkelő embert vitt el Callistushoz, és valamennyien megkeresztelkedtek.

Végezetül a császár elfogatta Callistust, öt napig étlen-szomjan őriztette a börtönben, majd agyonverette, s kivettette a börtön ablakán. Utána, hogy nyomtalanul tüntesse el, kútba dobatta a testét.

Egy pap azonban kiemelte a kútból, és tisztességgel eltemette.

Varga Iván 11.b

K É P E S

H I S T O R I A D O M U S

A prenoviciusok elhelyezése érdekében kibővítik a rendházat

Szabó Csilla és Molnár Gábor képeinek projektoros vetítésére szeptember 29-én került sor

Az előadáson közép-amerikai tárgyakat is megismerhettünk

Előadónk az egyik szoborrészlet-installációval

Az aradi szoborcsoport történetét Matekovits Mihálytól hallhattuk október 7-én

Matekovits Mihály az egykori szoboravatás fényképét mutatja

Az aradi vértanúk emlékét diáktársaink idézték fel

Folbert Péter egyedülálló izlandi expedíciójáról tartott előadást

A fotókat Kádár Levente készítette

Újdonságaink

SZEPI - VIDEO

Vallás: TÍZPARANCSOLAT – Bibliai téma amerikai ízzel
HITTEL ÉS VÉRREL – Brancaccio (2001) - I.-II. rész
- 1993-ban a maffia meggyilkol egy papot. Ennek a (megtörtént) tragédiának háttérét dolgozza fel a film

Történelem: ELIZABETH
DR. ZSIVÁGÓ I-II.

Nosztalgia: HYPPOLIT, A LAKÁJ – Kabos-Csontos kettőssel lett ez a mű a magyar hangosfilm életképességének bizonyítéka és első tanújele...

CSODÁLATOS JÚLIA – ... a szerelem, az ebből egyenesen következő bolondság, bosszú és felfordulás története... Szabó István világsztárokkal forgatta Maugham regényének új filmváltozatát, melyből 1962-ben Csodálatos vagy, Júlia! címmel Lili Palmer és Charles Boyer készített filmet. A producer a Kanadában élő Robert Lantos (A napfény íze, Norman Jewison: Az ítélet).

Akció: GALAXIS ÚTIKALAUZ STOPPOSOKNAK
EMIL ÉS A DETEKTÍVEK – Fialatos, új feldolgozás Kästner regényének

Zene: QUEEN - We Will Rock You (1982)
VANESSA MAE: The Red Hot Tour

SZEPI - HANGARCHIVUM

Hangos könyvek: SU LA CE: REGGELI BESZÉLGETÉSEK LINCSI APÁT KOLOSTORÁBAN ÉS AZ IFJÚ LINCSI VÁNDORLÁSAI - Budhista szövegfordításait Sári László olvassa fel CD 1548-1549

MADARAK TOLLÁRÓL – Dalok Nagy Bandó András verseire gyerekeknek és szüleiknek – A Szélkiáltó együttes új lemeze CD 1554

MENTÉS MÁSKÉNT – Volt tanárunk és új munkatársunk közös népzenei felvételei (Ivánovics Tünde-Fábi Géza) CD 1547

A nosztalgia jegyében: HITS OF THE 50'S CD 1541-1542

Szegheő József SP

„Ha jön a fantom, lepuffantom”*

Bevallom, negatív kritikát írni sokkal egyszerűbb, mint dicsérőt. Elmondani, hogy mi kivetni valót talál az ember az előadásban, ez mire emlékezteti, és mindezt hogyan is lehetne javítani, nos ez tágabb teret enged a kritikusnak, hogy megcsillantsa tudását és műveltségét. A pozitív kritika óhatatlanul is lelkendezésbe csap át, és egysíkúvá válik. Szegény kritikus pedig nem tud kiemelkedni a nézők közül, és mintegy felülről nézni a művet, mivel ugyanúgy elragadja a mű hatása, mint általában a halandókat. Pedig, kedves Olvasó, most ez jön.

Szeptember végére volt jegyünk a pesti Madách Színházba az *Andrew Lloyd-Webber* fémjelzte *Az Operaház fantomja* című musicalre. A pesti színház már maga élmény, nagy várakozásokkal voltam tehát. Egy picit talán tartottam is tőle, hogy csalódás ér valami kevésbé emészthető színháztechnikai megoldás miatt. Kár volt az aggodalomért. Szép és igényes előadást láttunk. *Kentaur* pazar díszletei ugyan biztosan megdölgöztették a díszletmunkásokat, ugyanis rengeteg olyan ötlete volt, amivel a gyors helyszínváltásokat meg lehetett oldani anélkül, hogy a látvány megsínylette volna a dolgot. Ugyanilyen pazar munkát végzett a jelmeztervező, *Vágó Nelly* is, aki látványos, karakteres, korhű és változatos öltözékeket adott a szereplőkre.

A zenére sem lehetett panasgom. Azt hiszem, sok olyan dallam van ebben a műben, amivel már mindenki találkozott, és felismerve vagy sem, dúdolja, ismeri, szereti. Vannak, akik azt mondják *Webber* úr zenéjére, hogy talán leheletnyit hatásvadász. Ha valaki a könnyen érthető, fülbe-mászó, de azért kidolgozott zenei megoldásokat annak tartja, szíve joga, tegye. De hadd jegyezzem meg, hogy ezek a dallamok bizony nem kímélik az énekeseket, nagy tudás és felkészültség kell ahhoz, hogy valaki szépen el tudja énekelni például *Christine Daaé* szerepét a *Fantomban*. *Mahó Andrea* játékában és énektudásában nem lehetett kivetnivalót találni. Szép, tiszta, egyszerű előadómódjával tökéletesen illett a szerepéhez. A főbb szerepek szintén jól képzett énekesekhez kerültek; ez már magában garancia volt a sikerhez. Meglepő volt ugyan, kellemesen meglepő, hogy a szereposztás kevés jól ismert, országsterete ismert nevet tartalmazott. *Bence Ilona* és *Vikidál Gyula* volt a két ismerős név a színlapon, amikor a szünetben a büfében olvastunk, a többi mind fiatal tehetség, kevésbé nagy hírű. Ennek

ellenére *Bence Ilona* Madame *Giry* mellékszerepében tűnt „csak” föl, míg *Vikidál Gyula*, az első felvonás tizedik percében mint a zsinórpadlás mestere, elhalálozott.

A színház új felfedezettje, *Posta Viktor* játszotta a címszerepet. Vele láthattuk, hogy a tipikus őszi nyavalyák nem kímélik a színház nagyjait sem. Szegény, bizony, náthás volt, és emiatt nem mindig úgy jöttek ki a magasabb részek, ahogy kellett volna. Talán ezt kívánta kompenzálni kicsit szélesebb gesztusaival, hangyányit erőltetett játékaival. Vagy talán ez volt a rendezői utasítás a *Fantom* torz lelkét bemutatandó; nem tudom.

Azt tudom, hogy jó volt olyan előadást látni, ahol nem kellett a látvány furcsasága vagy újszerűsége miatt arragyanakodni, hogy valami stikli van a háttérben, a rendező láttatni akar valamit a nézőkkel. Jó volt egyszerűen csak élvezni a zenét és a látványt, a kellemes pesti estét.

MT

* (Holczner József SP egyik hírhedt gyöngyszeme)

A LAJTORJA Fialat Alkotóművészek Kulturális Egyesülete 2003-ban alakult egy baráti társaságból.

Minden tagunk pályakezdő alkotóművész, akik valamilyen módon kötődnek városunkhoz, Szegedhez. Közülük sokan nem képzőművészeti alkotómunkájukból élnek, bár megfelelő mecénás réteggel és befogadó galéria hálózattal a hátuk mögött ezt is megtehetnék. Ezen a helyzeten próbáltam segíteni egyesületünk létrehozásával.

Első közös tárlatunk 2004 októberében volt, amely a szakmában nagy elismerést vívott ki magának. Ezt a hagyományt folytattuk idén is ez évi II. Őszi Tárlatunkkal az Olasz Kulturális Központban. Második kiállításunknak mondhatnám, hogy még a tavalyinál is nagyobb sikere volt. Ez talán köszönhető a válogatottabb anyagának is.

Létrával az egekbe

Tagjaink között vannak szobrászok, festők, grafikusok, építészek és fotósok. Szinte a társművészetek legjavát képviseljük.

Hiábavaló dolog lenne a kortárs művészetet egyetlen irányzattal fémjelezni. Az alkotások fontossága olykor váratlanul, máskor szervezett formában – bízunk benne, hogy e

kiállítás is az utóbbiak közé tartozik –, leginkább utólag válik bizonyossá. Ugyanakkor az is igaz, hogy mi, kortársak, csak azt fedezzük föl, amit mi magunk teszünk le a fölfedezhetők helyére. A mára már használhatatlan, kizárólagos értékrend normáival szemben a művész magára utaló teremtőerejét keresi, az egyén szuverén akaratát.

Ha valaki végignézi a kiállított munkákat, nem árt, ha úgy nézi őket, hogy közben próbálja megfejteni, értelmezni a művek koherenciáját, belső minőségét. Teheti ezt már csak azért is, mert az alkotófolyamat nem kizárólagosan a művész dolga. A végső szót úgyszólván az utókor fogja kimondani felettük, felettünk.

A kortárs képzőművészet befogadása és megértése legtöbbször nagyfokú toleranciát igényel. Ízlésünk rossz tanácsadó lehet, ha a hagyományos értékrend felől közelítünk. A tárgyformálás mágijája, az alkotás rítusa nem mindig azonos az esztétikus megjelenítéssel.

Kiállításunk esetében azonban nyugodt szívvel mondhatom, hogy a művek zöménél azért még fontos szerepet játszik az esztétikus megfogalmazás.

A szobrok, képek, formatervek elrendezése a termekben levegős, jól áttekinthető. Mondhatnám, hogy *Non numerantur, sed ponderantur*, azaz nem a mennyiség, hanem a minőség a fontos.

Simor Márton
az egyesület elnöke

COMENIUS

Egy év előkészítés után iskolánk megnyert egy olyan iskolafejlesztési pályázatot, amelyben egy norvég (koordinátor), egy lengyel és egy észt iskola is részt vesz.

A program pontos címe : *European Borders and Limits (Values and Necessities)*

A program céljai:

- *Áttekinteni, hogy az utóbbi idők változásai hogyan hatottak a tanulásra és a tanításra.*
- *Megismerni, a külföldi iskolákban folyó munkát, összehasonlítani a módszereket és az eredményeket*
- *Tapasztalatok gyűjtése, és átadása, a kultúrák megértése és összehasonlítása*
- *Megvizsgálni, hogy az európai identitás megítélése milyen az egyes partner iskolákban*
- *Bemutathatjuk saját iskolánk életét Szegedet és Magyarországot*
- *Pószterek készülnek, ismertető anyagok, és honlapok*
- *Olyan kapcsolódási pontokat keresünk, amelyek egy közös projekt létrehozását teszik lehetővé a partner intézményekkel.*
- *Az egyes tantárgyak tanítási, módszertani lehetőségeit elemezzük*
- *Keressük annak módját, hogy hogyan képesek tanárok és diákok együtt dolgozva minél szélesebb körben ismertté tenni a projekt munkáját ?*

A program egy hároméves ciklus kezdete, melyben az első évre pályáztunk sikerrel. 2006 januárjában kell pályáznunk a következő évre. Szeptember végén kaptuk meg a végleges döntést, a szerződéshez szükséges dokumentumokat október elején adtuk postára. Célunk az, hogy minél több diákot és tanárt sikeresen bekapcsoljunk a munkába. Alkalmanként 4-5 tanár és ugyanennyi diák utazhat külföldre ahol az iskolát képviselhetik. Amikor pedig a vendégek érkeznek, őket lehet fogadni, a

közös munkát segíteni. Minden csütörtökön negyed háromkor van konzultáció, ahol a teendőket megbeszéljük, be lehet mutatni az elkészített anyagokat, és a prezentációkat csinosítjuk.

Keressük olyan diákokat akik angol nyelvtudása elfogadható szinten van, hajlandók a munkában aktívan részt venni, megtalálják annak módját, hogy hogyan tudják társaikat és a szülőket is bevonni a közös munkába. Rendszeresen gyarapítják nyelvtudásukat, ötleteikkel segítik az egyes tervezetek, tevékenységek, megvalósítását.

Keressük olyan szülőket, akik tevékenységeinket bármilyen formában támogatni, vagy reklámozni tudják. Ahhoz, hogy a következő ciklusban is sikeresen pályázhassunk, a legapróbb részleteket is dokumentálnunk kell.

Az első külföldi bemutatkozás Lengyelországban lesz november 5. és 10. között. Lehetőségünk van arra, hogy iskolánkból 4-5 diákot elvigyünk Wloclawekbe egy 9 fős minibusszal. A pályázattal nyert pénzösszeg fedezi az utazás, a szállás és az ellátás költségeit. Az előzetesen kalkulált összeg, amit a diákok fizetnek, 7800 Ft, ami többek között tartalmazza a biztosítás díját is. A diákok családoKNál lesznek elhelyezve.

Az új célja az, hogy a projektet elindítsuk. A diákok a konzultációk során felkészülnek arra, hogy prezentációs anyagok segítségével képet adjanak az iskola életéről, városunkról, az országról, angol nyelven. A három év alatt több alkalommal lesz lehetőség ilyen utazásra, illetve vendégek fogadására.

További információ: e-mail: psik@szepe.hu tel:62/54-90-90 vagy a fogadóórán.

WWW.SZEPE.HU/COMENIUS

Sík Péter

VERSENYFELHÍVÁS NÉMETESEKNEK!

2005. december 6-án (Mikuláskor!) délután iskolai versenyt rendezünk a németeseknek két kategóriában. I. kategória: akik legfeljebb 2. éve tanulnak, II. kategória: akik már legalább két évet tanultak. A versenyre háromfős csapatokban lehet jelentkezni az őszi szünet előtti utolsó tanítási napig a némettanároknál. Téma: Svájc. Részletes információt némettanáraidtól kaphatsz. A díjazás sem marad el...

További információk

Jánossyné Terenyi Erika és Nemes Zsuzsanna tanárnőknél, valamint Dékány Zoltán tanár úrnál

DEUTSCHE RUBRIK

Übersetze den folgenden Witz ins Ungarische!

A F F E

Eine Frau steigt mit ihrem Sohn in den Bus. Der Busfahrer sieht den kleinen Jungen an und meint danach zu seiner Mutter:

"Hilfe, haben Sie ein hässliches Kind!"

Die Mutter erbost und gekränkt, packt ihren Sohn und setzt sich auf einen freien Platz neben einer alten Dame.

Man kommt so ins Gespräch und da meint die Frau zur alten Dame:

"Ich musste mich gerade so derart über den Busfahrer ärgern. Er hat mich zu tiefst beleidigt!"

Da meint die alte Dame:

"Dann gehen Sie doch vor und machen Ihn mal richtig zur Sau! Ich halte auch solange Ihren Affen fest!"

Die Deutschlehrer/Innen erwarten eure Übersetzungen (bis zum 13. Nov.)

KILOVAGOL SZENT GYÖRGY VITÉZ...

Most induló sorozatunkban a hét főbűn legyőzésére indulunk a Sárkányölővel

Kilovagol szent György vitéz

Pejparipán, zöld határba,
Hogy a mezőt látva lássa.
Pejparipán visszarúgtat,
Sárkány állja el az út.
Háromfejű szürke sárkány,
Háromtorkú szürke sárkány.
Szól az isten szép vitéze.
— Szürke sárkány, öltre, félre! —
De a sárkány nem áld élre.
György a kardját megvillantja,
Sárkány fejét mind lekapja,
Három torkát elnyisszantja.
A torokból patak csordul,
Három erős patak buzdul.
A legelső sárga búza,
A második szép fehér tej,
A harmadik széppiros bor
Sárga búza: kaszásoké,
Kaszásoké, kapásoké,
Fehér tej a juhászoké,
Piros bor a borászoké.
Pejparipán szent György vitéz
Légy te áldott mindörökké.

(Bolgár népköltés,
Nagy László fordításában)

Ez a legszívósabb sárkány, akivel valaha is találkoztam. Mert nem tudom, hogy honnan támad. Néha kívülről, a zombék közül, néha a barátaim szemvillanásából, néha pedig a saját szívem kamráiból. Sokszor láthatatlan. De elrontja legszebb érzéseimet.

Az biztos, hogy hétfejű, bár általában csak egy látszik. S mind a hét feje másra csábít.

Az első arra, hogy minden ember hülye, csak én vagyok a bölcs, a jó. Ez a *kevélység*.

A második azt ordítja, hogy „pénz beszél, kutya ugat”. Ez a *fösvénység*.

A harmadik a szerelmet tenné tönkre: a *bujaság*.

A negyedik szerencsétlen egy fej: képtelen elégedett lenni, mindig máséra és másokra *irigykedik*.

Matusz Péter grafikája

Szent-Gály Kata:
A SÁRKANYÖLŐ

Ó, György lovag, legendák hőse,
legendák vésték arcod kőbe
és szebből-szépre torzították,
bizonytalanná elfaragták,
így adtak kézről-kézre.

Valami harcod volt a Rosszal,
a sárkánytestű Hatalommal,
kockára tettél mindent bátran,
és győztél a nagy bajvívásban
egy döntő lándzsa-hosszal.

Az Isten volt örök szerelmed,
a jót, mit tettél, érte tetted,
s ha megdicsértek: fel se fogtad,
te csak szolgáltál Krisztus Úrnak, –
vagy ő szolgált tebenned.

Az ötödik nagyon szimpla, de szinte levághatatlan: a *torkosság*.

A hatodik közveszélyes örült: a *harag*.

A hetedik laza egy jelenség, de jól megül a nyakán: a *restség*.

Egyébként látom, nagyon dühös arra, hogy rájöttem a fejek titkaira, meg arra is, hogy az egyes sárkányfejek milyen váratlan helyzetekben és módon bukkannak fel a magánéletben és a történelemben egyaránt.

De azt is szeretném megmutatni, hogy mi bizonyul ellenük hatásos ellenszernek! Csak nagyon magányos vagyok a harc-ban. Segítesz?

Szent György

(Az ötletet a Sárközi Sándor SP vezette mosonmagyaróvári piarista iskolától vettük át – köszönjük.)

Tour de Lance

Lance Armstrong, az élő sportlegenda, idén zsinórban hetedszer nyerte meg a világ legrangosabb kerékpáros körversenyét, a kegyetlen, háromhetes *Tour de France*-ot, majd – a sportrajongók nagy bánatára – bejelentette visszavonulását. A búcsú nagyon jól sikerült. A pódiumon állva, köszönetet mondott mindenkinek, aki segítette őt hosszú pályafutása során. Vidáman, könnytelenül közölte az őt ünneplő tömeggel, hogy bár sokáig a Tour volt a legfontosabb az életében, ma már a család és a rákellenes alapítvány (*Lance Armstrong Foundation*) lettek az elsők számára. „Különbén is – folytatta, közben jó barátjára és versenytársára, *Ivan Bassó*-ra tekintve –, én már nyertem eleget, éppen ideje, hogy átadjam a stafétabotot a fiataloknak.” Legnagyobb riválisától, a német *Jan Ullrich*-tól is rendkívül sportszerűen, ezekkel a szavakkal búcsúzott: „Jan, tudtam, hogyha csak egyszer is hibázok, te egyből ott leszel, és könyörtelenül bezebeled a győzelmet. Ez a tudat segített mindig kihozni magamból a maximumot. Köszönet ezért, és attól, mert én abbahagyom, te folytasd tovább!”

Armstrong pályafutása elején egy forrófejű texasi volt, aki nem tisztelt senkit. Aztán történt egy nap, hogy hererákot diagnosztizáltak nála, ez teljesen felforgatta életét. Egy pillanatra sem jutott eszébe, hogy feladja. A rákot új ellenfélnek tekintette, és számtalan szakirodalmat olvasott, hogy tudja, kivel áll szemben. Armstrong győzött, és ma már a legszebb emlékének tartja a rákot, mert az, bár fizikailag legyengítette, lelkileg nagyon megerősítette őt. Gyógyulása után hivatásának érezte, hogy közölje minden beteg emberrel, hogy le lehet győzni a rákot.

Azzal a céllal ült ismét nyeregbe, hogy bizonyítsa, a rák után is lehet még sikereket elérni. Óriási elánal kezdte meg a felkészülést az 1999-es *Tour de France*-ra. Többször megmászta a leendő útvonal hegyeit. Amikor a többiek pihentek, ő akkor is keményen dolgozott. Bár kicsit furán hangzik, de Armstrong teljesítményén sokat lendített a rák, ugyanis lefogyott. Betegsége előtt gondosan kigyúrt felsőteste volt, de a kemoterápia hatására izmai elsorvadtak, és a kemény munka ellenére többé nem duzzadtak annyira, mint korábban. Ez a meredek emelkedőkön hatalmas előnyt jelent: minél soványabb valaki, annál kevesebb súlyt kell felcipelnie a hegyre. Armstrong tehát tipikus „hegyimenő” lett, és hatalmas meglepetésre 1999-ben megnyerte a Tour-t. De nem azt kapta,

amit várt. A franciáknak nem tetszett, hogy egy amerikai diadalmaskodott nagy múltú körversenyükön, és elképzelhetetlennek tartották, hogy olyas valaki, aki egy éve még súlyos rákbeteg volt, képes legyen becsületes módszerekkel elérni egy ilyen nagy eredményt. Doppingolással vádolták meg, ugyanis észre vették, hogy a szervezete az átlagosnál jóval kevesebb tejsavat termel, ezért nem fáradnak el az izmai. De állításait nem tudták bizonyítékokkal alátámasztani, pedig Lance elmondása szerint, a doppingvizsgálatot végző személyek már-már zaklatták őt a sok rajtaütésszerű vizsgálattal. Ma már, a pontosabb vizsgálatoknak hála, tudjuk, hogy Armstrong veleszületett adottsága, hogy szervezete az átlagosnál kevesebb tejsavat termel.

Lance '99 után még zsinórban hatszor megnyerte a versenyt. Megtanulta tisztelni ellenfeleit, beosztani erejét, és azt, hogy kinszenvedései közepette se tűnjön fáradtnak, mert ezzel lelkileg szét tudja roncsolni ellenfeleit.

Egy igazi profi tudja, hogy mikor kell abbahagyni. Armstrong a csúcson vonult vissza, győztesen. Hétszer nyerte meg a világ legismertebb kerékpárversenyét. Ez korábban rajta kívül senkinek sem sikerült. Sokszor olyan keményen edzett, hogy a családjára alig jutott ideje. Most elhatározta, hogy élete további részét két gyermekének szenteli. De nem tartott sokáig a családi idill. Egy francia újság ugyanis ismét azzal vádolta meg őt, hogy '99-ben doppingolt. Amikor olvastam ezt a hírt, azt gondoltam magamban, érdekes, hat évig nem találtak semmit, most meg hirtelen lett bizonyíték. Ma már tudom, nem lett. Valószínűleg csak a francia lap akart sok olvasót szerezni magának, ezért írták ezt a szaftos kis sztorit. Nem tartom szerencsésnek, hogy ilyen megtörténhet, mert ilyesféle alaptalan vádaskodásokkal tönkre lehet tenni egy csodálatos pályafutást. Hiszen akaratlanul befészkelte magát az emberek fejébe az a gonosz kis gondolat, hogy mi van, ha mégis doppingolt a sportoló, és ezután már fenntartással kezelik az elért eredményeit.

Lance Armstrong jelenleg a világ legtöbb doppingvizsgálaton átesett sportolója, de soha nem bukott meg egyetlen teszten sem. Úgy gondolom, ez bizonyítja ártatlanságát. Mindenesetre, Lance kijelentette, hogy újabb győzelemmel szeretné megficskázni „kedvelt” francia lapját. De valószínűleg ezt csak felindulásból mondta, és többé nem látjuk őt versenyezni.

Egy biztos, nélküle szegényebb, de

jóval kiegyenlítettebb lesz a mezőny. Jövő nyáron tehát hatalmas küzdelem várható a sárgatrikóért, érdemes lesz figyelemmel kísérni a versenyt. Ami pedig Armstrongot illeti, remélem, hogy az utókor sokkal inkább példaképként, mintsem vádoltként fog rá emlékezni.

Borbás Bálint, 11. a

Jól löktünk!

Csongrád Megyei Atlétikai Csapatbajnokság, 2005. szeptember 28., Tisza-parti Stadion, (V-VI. k.cs.)

Nyáriasan meleg időben került megrendezésre az Etelka sori pályán a megyei atlétikai csapatbajnokság, ahol diákjaink szép eredményeket értek el. Az ügyességi számokban a csapatok teljesítményét az öt fős csapat négy legjobb egyéni eredményének átlaga adta. Súlylökő csapatunk győzött, amihez nagyban hozzájárult, hogy két versenyzőnk, Kádár Gábor és Simon Bence remek, iskola-csúcsot érő teljesítménye. Részletes eredmények:

SÚLYLÖKÉS:

I. hely. Eredmény: 973 cm

Kádár Gábor (12.a)	999 cm
Simon Bence (11.b)	999 cm
Palásti Balázs (10.b)	973 cm
Simon László (12.a)	921 cm
Komáromi László (10.b)	882 cm

TÁVOLUGRÁS:

II. hely. Eredmény: 535 cm

Palásti Balázs (10.b)	553 cm
Palásti Gergely (12.a)	552 cm
Simon László (12.a)	526 cm
Harkai Norbert (12.a)	510 cm
Gonda Áron (10.a)	486 cm

4X1500 M:

II. hely. Eredmény: 19 p 40,6 mp

Kaszap Ármin (10.a), Szászi Barnabás (12.a), Zöldy Tamás (12.a), Kaszap Tamás (10.a)

SVÉDVÁLTÓ (100-200-300-400):

IV. hely. Eredmény: 2 p 19,4 mp

Csóke Áron (12.b), Garzó Márk (11.b), Szabó Attila (11.b), Dohar Gergely (12.b)

MAGASUGRÁS

Oltványi József (12.a)	170 cm
Kun Áron (12.b)	170 cm
Simon Bence (11.b)	160 cm

Győri Ferenc

Köpek aranyból

T.: Az egyház a pénteket visszafogottabban ünnepli, miért?

D.: Mert akkor megyünk haza...

Magvas megjegyzések:

Cluny egy burgenlandiai város...

A pápaság és az egyház közötti harcról tanultam ma...

Az egyház kezdett elvilágosodni, elvilágosodni...

Mózes 5 könyve: Teremtés könyve, Bevonulás könyve...

II. Lajos halála után Habsburg Miska lett a király...

Bakócz Tamás kereszteseinek Rózsa Sándor lett a vezetője...

Bakócz Tamás jelöltette magát vatikáni pápának.

A nagybőjt 4 hétig tart, és az emberek így készülnek föl az adventra.

Nagyszombat? Akkor kezdődik az advent...

A dolgozatban a tanár a 30 éves háború híres hadvezérére, Wallensteinre kíváncsi. Diákvariációk egy témára:

- Wallenberg
- Wittenstein
- Wittenberg

A háborúba beszálltak a svédek is Adolf Rudolf vezetésével...

Géza fejedelemnek több felesége volt és vidáman élt...

Géza fejedelem megkeresztelkedett, de pogány maradt...

Anonymus: az első költő, aki magyar nyelven írta alkotásait. Pl: Pannónia dicsérete.

Anonymus: feltehetően írta IV. Géza idejében...

Magna Hungaria Etlköz területén terült el.

A szeniorátus értelmében a legidősebb sarjadék öröklő a fejedelmi tisztséget.

Papp Attila gyűjtése

De	Folyadék	Alacsonyabb helyre	Fejartója	Gyorsan menköl Néma gallé	Imrozotts	Maglrem mállg' GÍLS	
Megfjás (1)							
Teherató márla	Frissít ál		Híres hata		Vethető kép		
	Megfjás (2)		m!		Járni ál érkaó		
		Szükség van rá			Kimáso l		
		Fémlep			háromang mértékegység		
Ország				Rika női név	Annak ellenére sem		
Lekvár							
	A közelebbi		Megfjás (3) Zálogszeg protegesület			Töles	Itrium
Nép					Töles leharója		
Számítógéperít					Női előny!		
				Közre mutató szó		Dehogy	Mező
				Fordítva gondóll			
Szén	Köszületi névny					Ócska	
	Magtós megszólítás					Lám	
			Nitrogén	Keverték!			
					Határozott névelő	További	
Lyukas rúd							

A rejtvényt Márton Imre készítette.

Ehavi rejtvényünkben Weiner Sennye Tibor gyűrdések című versének egy versszakát rejtettük el. A megfejtéseket 2005. november 13-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elküldeni e-mail címünkre: piarfutar@szepi.hu. Előző rejtvényünk megfejtése négy Karinthy Frigyes négy művének címe: Új génezis, Szerelem, Zsebeim, Naplóm. Könyvjutalmat nyert: Kovács András Gábor szegedi olvasónk.

Biztos, hogy a jó oldalát kentem meg?

HELYREIGAZÍTÁS

Lapunk júniusi számában adtunk hírt arról, hogy magasugrásban új iskolacsúcs (176 cm) született. Oltványi József (akkor még 11.a) helyett bátyját, Gábort írtuk győztesnek. A tévedésért elnézést kérünk.

Ezzel kapcsolatban iskolánk egykori öregdiákja Cseh László jelezte, hogy 1994-ben a tavaszi városi atlétikai bajnokságon 180 cm magasat ugrott, ezzel 3. helyezést ért el az Etlka sori pályán. Minthogy öregdiákunk eredményének – a testnevelő tanárokkal történt egyeztetés után – nincs dokumentációja, Oltványi József eredményét tekinthetjük hivatalosan is iskolacsúcsnak. A nyomozást folytatjuk...

A szerk.

PIÁR FUTÁR - KIADJA a Dugonics András Piarista Gimnázium a Dugonics András Alapítvány támogatásával. Számlaszám: 10201006-50043341 - SZERKESZTŐSÉG 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14. T: 62/549-090, E-mail: piarfutar@szepi.hu, Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003. Szerkesztőségi ülés minden szerdán 14.30 órától a szerkesztőségben. - FELELŐS KIADÓ Szilvássy László SP - SZERKESZTŐ Mészáros Ferenc - MUNKATÁRSÁK Garzó Márk, Szűcs Péter Pál, Török Tibor, Varga Iván - FOTÓ Kádár Levente - KORREKTÚRA Papp Attila - NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS Férc-Szemes Áron - NYOMÁS Friss Nyomda - Megjelenik havonta, 1000 példányban. Kizárólag belső terjesztésre.